

Vår saksbehandler
Rune Kvikshaug Taule, tlf 37235517

Saksgang:

Saksnr	Utvalg	Møtedato

NOU 18-2009: RETT TIL LÆRING. FORSLAG TIL HØRINGSUTTALELSE FRA FROLAND KOMMUNE

Rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til høringsuttalelse vedtas og oversendes Kunnskapsdepartementet.

Vedtak: Enstemmig.

Vedlegg: (Vedlegg merket med (T) er trykket og legges ved innkallingen)

Høringsforslag fra arbeidsgruppe (T)

Selve høringsdokumentet er på 276 sider og lagt ut i resepsjonen på kommunehuset. Det kan også hentes ned fra

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/hoeringer/hoeringsdok/2009/horing---nou-200918-rett-til-laring.html?id=572017>

Bakgrunn:

Kunnskapsdepartementet har sendt ut høringsforslag på NOU 18-2009: Rett til læring, til uttalelse blant annet fra kommunene. Rådmannen nedsatte en arbeidsgruppe med PP-leder som koordinator.

Saksfremstilling:

Arbeidsgruppas forslag legges til grunn for kommunens hørings svar.

Vurderinger:

Midtlyngutvalgets innstilling er et omfattende dokument som kan få vidtrekkende konsekvenser for kommunene. Rådmannen er særlig bekymret over at flere kompetansesentra kan bli nedlagt uten at ekstra ressurser tilføres kommunen.

På enkelte felt som innenfor blinde og sterkt svaksynte samt døve elever, vil kommunen ikke klare å gi et kvalitativt tilbud fordi dette er lavfrekvente grupper som det er mange år mellom hver gang kommunen får elever innen kategorien. For disse elevene er kommunen helt avhengige av statlige løsninger.

Miljømessige konsekvenser

Ingen

Økonomiske konsekvenser

Ikke umiddelbart, men kan få på sikt

Administrative konsekvenser
Ingen, men kan bli på sikt

Rett utskrift:

Froland, 24.11.2009

Sendes: Kunnskapsdepartementet

HØRING – NOU 2009:18 Rett til læring. Innstilling fra utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov

Innledningsvis kan sies at dokumentet er omfattende og grundig, og at det er liten tvil om den gode intensjonen om inkludering og bedre læring for mennesker med særskilte behov. Utvalget presiserer at inkludering innebærer mer enn integrering. Det innebærer at hver enkelt skal ha medvirkning, innflytelse og utbytte av deltakelse. Mestring står sentralt og likeverdig opplæring skal gi like muligheter med forskjellige tiltak. I enkelte tilfeller kan en tenke seg at periodevis segregering kan føre til mer vellykket inkludering enn en lite gjennomtenkt integrering.

Selv om intensjonene er klare, virker kildematerialet som utvalget har lagt til grunn noe skjevt, samtidig som vi frykter at noen av forslagene ikke vil tjene utredningens intensjoner.

Kapittel 13 Tidlig innsats og forebygging

Vi støtter utvalgets forslag om tidlig *intervensjon og forebygging*. Dette vil kreve et bedre tverrfaglig samarbeid enn hva som er tilfelle i de fleste kommuner i dag. Taushetsplikten bør ikke stå i veien for dette, og de ulike hjelpeinstansene bør innhente samtykke fra foresatte i større grad enn hva som synes vanlig i dag. Tidlig innsats utløser imidlertid ikke nødvendigvis rett til spesialundervisning eller annen type individuell rett, slik at barnhagene/skolene må ha tilstrekkelig ressurser til å kunne gjennomføre tiltak utover dette.

Det foreslås at *læringsboka* innføres som et verktøy for tidlig innsats og oppfølging, og at denne skal følge barnet ut videregående skole. Det er litt uklart for oss hva utvalget har tenkt, men vi har forstått det slik at alle elever skal ha læringsbok, ikke bare dem med særskilte behov. Intensjonen er nok god, men vi er redde for at produktene kan bli meget varierende og ikke bare av det gode for barnet. Innføring av et slikt dokument krever kompetanse og opplæring for dem som skal bruke det. Det er vanskelig for oss å se at dette er forenlig med utvalgets forslag om at dokumentasjons- og rapporteringsarbeide i barnehage og skole begrenses. Arbeid med læringsboka krever samvittighetsfull og grundig tilnærming. I tillegg er det viktig, som utvalget selv påpeker, at de juridiske sidene av en slik innføring utredes tilstrekkelig.

Kapittel 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

Utvalget foreslår at *spesialundervisning* i opplæringsloven § 5-1 erstattes av en *rett til ekstra tilrettelegging* i opplæringen. Denne retten skal utløses når eleven ikke har tilfredsstillende læringsutbytte, og vedtak kan fattes uten sakkyndig vurdering slik det forutsettes i § 5-3 i dagens opplæringslov.

Søgnenutvalget foreslo i 2003 å fjerne spesialundervisningsbegrepet. Midtlyngutvalget foreslår navneendring. Vi mener imidlertid at navneendringen gir andre assosiasjoner enn det godt innarbeidede spesialundervisningsbegrepet, og på sikt kan svekke rettighetene til barn og voksne med særskilte behov.

Slik vi ser det, kan forslaget innebære en utvanning av rettighetene for mennesker med lite læringsutbytte. Det vil bli mer uklart når retten inntreffer, hvem den skal gjelde for samt hvem som kan forestå opplæringen.

Det kan heller ikke forventes, og det er lite trolig at den enkelte skole/barnehage har nødvendig kompetanse til å gjennomføre den saksutredning som er påkrevet for å fatte enkeltvedtak i disse sakene. Forvaltningslovens krav til saksforberedelse ved enkeltvedtak vil trolig ikke bli oppfylt. Vi mener at rettsikkerheten for den enkelte ikke er ivaretatt godt

nok med en slik ordning. Vi ønsker derfor å beholde begrepene spesialpedagogisk hjelp i førskolealder og spesialundervisning i grunnskole og voksen alder. For øvrig støtter vi særmerknaden fra Hagtvet på s. 167 i utredningen.

Det er viktig at det stilles krav til *kompetanse* hos dem som skal forestå spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp. Utvalget viser her til "relevant kompetanse" og nevner eksempelvis spesialpedagogisk kompetanse. Vi mener føringene i utredningen er for svake på dette punktet. Vi mener spesialpedagogisk kompetanse bør være et generelt krav til å forestå undervisning etter nåværende §§ 5.1, 5.7 og 4A-2 i opplæringsloven. Annen kompetanse må komme i tillegg eller bare unntaksvis erstatte spesialpedagogisk kompetanse. Generelt mener vi at kompetansen i dag er for dårlig og tilfeldig når det gjelder opplæring av barn med særskilte behov. I tillegg er kontinuitet i metoder og stabilitet i dette personalet viktigere enn i skolen generelt.

For hver enkelt kommune må det tenkes nøye gjennom hvilken kompetanse som kreves på skolenivå, kommune-/fylkesnivå og regionalt nivå.

Kapittel 15 Tilpassede og fleksible opplæringsløp

Vi har ikke kommentarer til dette kapittelet utover at vi støtter utvalgets forslag. Vi anser tett og godt *samarbeid* ved alle overganger som svært vesentlig. Dette gjelder overgang fra barnehage til barnetrinn, fra barnetrinn til ungdomstrinn og fra ungdomstrinn til videregående skole, videregående skole til lære/arbeid, samt ved mindre overganger som bytte av lærere, spesialpedagoger og assistenter.

Kapittel 16 PP-tjenesten og Statsped tettere på

Utvalget mener at "PP-tjenesten skal være tettere på barnehager og skoler, og videreutvikle kompetanse på læringsmiljø, problematferd og sammensatte lærevansker." Det ønskes en *satsing på PPT*. Det foreslås et nasjonalt utviklingscenter for PPT. Det foreslås utviklet et 5-årig kompetanseutviklingsprogram for PPT og dens samarbeidstjenester. Videre foreslår utvalget at frigjorte midler etter samorganisering av Statsped på sikt skal brukes til å styrke PPT i kommuner og fylkeskommuner. Forslagene er svært velkomne, men vil i de fleste kommuner trenge øremerkede midler til PPT for at gjennomføringen av dette skal kunne bli reell. PPT er allerede i dag en tjeneste med høyt arbeidspress og mange ulike arbeidsoppgaver. Flere oppgaver må følges av flere *ressurser*. Utvalgets forslag om å frigjøre kapasitet hos PPT ved å redusere behovet for sakkyndige vurderinger, er vi som tidligere nevnt uenige i. Vi tror ikke skolene jevnt over har den kompetansen som skal til for å håndtere dette.

Det bør være minimumskrav for ansettelse i PPT.

Vi mener det er helt sentralt at *spisskompetanse innenfor syn og hørsel* befinner seg på statlig eller regionalt nivå. Det fordres her kompetanse som det ikke er realistisk eller ønskelig ut fra kostnadseffektive betraktninger at alle kommuner/fylkeskommuner skal inneha.

Kapittel 17 Helhet krever tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

Utvalget foreslår at PP-tjenesten skal få *selvstendig henvisningsrett* til barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (ABUP) og barnehabiliteringstjenesten (HABU). Dette støtter vi. Slik ordningen er i dag, hvor legen formelt skal henvise, men PPT i mange tilfeller utreder og formulerer henvisningen, oppleves ordningen som tungrodd, og den er med på å økte ventetiden på hjelp fra 2. linjetjenesten.

I tillegg hadde det vært ønskelig om utvalget hadde foreslått en *arbeidsfordeling* mellom PPT og henholdsvis ABUP og HABU og mellom PPT og Statsped. I mange kommuner har PPT stadig bedre utredningskompetanse, og vi sitter med en følelse av at 1. og 2./3. linjetjenesten i dag overlapper hverandres arbeidsoppgaver, mens tiltakssiden i form av

spesialpedagogiske tiltak, behandling, terapi, ivaretagelse av hele familier m.v. blir skadelidende. Det virker også som om alle nivåer mangler tilstrekkelig systemrelatert kompetanse.

Kapittel 18 Kompetanse på alle nivåer

Vi gir vår fulle støtte til forslagene om kompetanseheving i alle ledd som inngår i dette kapitlet.

I tillegg kan nevnes behov for et tett *skole-hjem samarbeide*, der også foreldrene må få mulighet til skolering, veiledning og kompetanseheving. Skolen er nå vesentlig mer produktorientert enn for bare få år siden. Dette setter muligens noen andre krav til skole-hjem samarbeidet. Lærerne får mindre tid til psykososiale problemstillinger som på tross av dette ser ut til å øke i omfang.